

2

Moellin, Jacob ben Moses

ספר

מהרי"ל

מנהגים

של רבינו יעקב מולין זצ"ל

יוצא לאור ע"פ דפוסים ישנים וכתבי יד
בצירוף ציונים ומקורות, הארות והערות
שינויי נוסחאות ומפתחות

על ידי

שלמה י. שפיצר

מפעל תורת חכמי אשכנז
מכון ירושלים • תשמ"ט

76

[כט] אמר מהרי"ל סג"ל מה שרגילין הנשים לשאת בשבת חתיכת בגד פשתן על הצעיף כשזורדין גשמים להציל הצעיף מטינוף המטר. גם לעשירות מותר להוציא לרשות הרבים, כיון דלעניות חזי חשוב גם לעשירות מלבוש ולא משאוי.

ונשים הלובשות. בגד להציל שלא יפול הזיבה על בשרם וישרט, אמר מהרי"ל סג"ל דשרי לצאת בו בשבת דכל משום תענוג מלבוש הוא לאדם¹². מהרי"ש⁵ אמר שמותר לצאת בשבת בסמרמוט קשור על חבורתו¹⁶.

[ל] מהרי"ל סג"ל אמר אסור לכבד הבית בשבת גם בסמרמוט בגד, דמ"מ עם הכיבוד משהו גומות¹ דחשוב בנין בבית כמו חורש בשדה⁴.

אמר מהרי"ל סג"ל מה ששוחקין נערים ובתולות בשבת לגלגל אגוזים מן הדף והנוגע את שלו בגלגלה את של חבירו הרויח כולם, נכון לאסור בשבת, דיש לגזור שיבא למשוה גומא המעכבת גלגל האגוז. אך מי ימחה, קורא אני עליהן מוטב יהו שוגגין ואל יהו מזידין. וכן בא"ח שלהי הלכות שבת³.

שינויי נוסחאות

[כט] א. הוספה: לעיפס — הרעות — על ראשם למעלה מלעיפס הטופים להנילס מטינוף גשמים (4. 79. שכת. א. 90). יש שאין נושאין רק חתיכת סדין שאין ראו להן רק להניל הטיוף, מ"מ רשאין להוליא... (4. 79. 2. 5. 6. שכת. ב. שמוגרות סינור — נוסה — נשעת נידמן (שם). ג. דמלבוש הוא להן — דחשיב לנזק אשה — ושרי... (שם). ד. הוספה: נספר פרנס³ אוסר וכן נספר תרומה⁴ (1). ה. חוץ לעיוז (1. 5. 6. מהר"ש. שכת. ו. הוספה: בליקוטי מהרי"ל ויילא⁷ כתב אין להניח בגד ע"ג חתך משום לנזק⁸. והשומה יין אדום [זיהרן] שלא ינזק את המפה⁹. וכשמוחק אנזע אין לדחוק שיאל הדם כרמז"ס¹⁰ (1). [ל] א. כדלאתא נמסכת שבת² (שכת. 2. 6). ב. נשים (2. 5. 6). ג. מעל גבי דף משופע (5). ד. ליודע — הילכתא — (3. 4). ה. לנשים ולגדולים (2. 5. 6). לנשים שאין מקשיצין (1).

[לא] אמר מהר מיני פירות בחו וואמר" כשהיה ב מהרי"ל סג"ל כדפ [לב] אמר מהר עדרי הגוים ששו המלאכה ידידי מעשה ורצו כאשר נגלה לו על שחילל שבת, אמר מהרי"ל שבת ולא ביו"ט מהרי"ש⁶ הח השבת, כי אמר הכא דאיכא ילד

[לא] א. בכל כתי. ד. המנוי — צעד ש [לב] א. הקונים חל האלן שקריין שעפריי (79). דבר עליו שהיה שום משונה³ (3. 79. שכת. מהר"ש).

למחות בנשים ותינו וראה בפסקים ומנהג [לא] 1. ובמהר"ש נוסחאות. 2. בדברי רבינו ישו מגוי פירות שברור נפסק בשו"ע בסי' מגוי אפי' שמזכיר ברמ"א בסי' שכג סע 3. סי' מא סוף א'. 4. העיר hweidnitz 5. ראה שו"ע סי' ע דעות בנידון, והוסיף יש לסמוך על המתני סי' י.

[כט] 1. כ"כ בשם רבינו המג"א סי' שח ס"ק כג ובשכנה"ג בהגב"י אות כח. וכתב המג"א דמדברי רבינו משמע דאפי' חתיכות בגד כל שמתעטפת בו בדרך מלבוש מותר, אבל ליתן על ראשה שיהא מונח ולא מתעטפת אסור. 2. וכ"פ רבינו בתשובותיו הנדפסות סי' קסח-ט, והובא באגור סי' תלח, וכן פסק השו"ע סי' שא סעיף יג. 3. סי' קכט. וראה בהערה לקמן. 4. סי' ריז. ודברי מסדר כתי"י זה תמוהים, דהפרנס וספר התרומה איירי בסינור שרגילה לצאת בו בימות החול ולא הוי מלבוש ולכן אוסרין וכ"פ השו"ע שם, ואילו רבינו איירי שלובשת שלא יכאב לה הדם ובזה שרי לכו"ע. 5. סי' קמג. 6. מדברי המהר"ש הוכיח הא"ר בסי' שא ס"ק נא דלא כדברי המג"א שם ס"ק מא דס"ל דאם אינו מרפא אלא שעושה כדי שלא ינגף אסור, ומדברי

המהר"ש משמע שמותר אפי' אינו מרפא. 7. ראה בהלכות ומנהגים לרבינו יעקב ווייל בספר הזכרון לגר"ח שמואלביץ זצ"ל סי' יא. 8. וכן פסק השו"ע סי' שכח סעיף מת. ועיי"ש במשנ"ב דבמקום הדחק הסכימו האחרונים דיש להקל דהוא דרך לכלוך. 9. כן פסק השו"ע סי' שכ סעיף כ, ועיי"ש במשנ"ב דהיכן שא"א לו לזיהר יש להקל. 10. הלי' שבת פרק כא הכ"ה. [ל] 1. האגור בסי' תקיז התיר לכבד את הבית ע"י בגד. ותמה עליו הבי"י בסי' שלו ולא ידענו מאי שנא דהוא משהו גומות. והסכים עמו היש"ש בפ"ב דביצה סי' לג. וכן נראה מדברי רבינו דס"ל הכי. וכ"כ בשם רבינו בשכנה"ג סי' שלו אות א. 2. עג, ב. וע"ע בביה"ל שם בד"ה אסור לכבד דהביא מחלוקת הראשונים אם מכון לאשוויי גומות אי הוה דאורייתא או דרבנן. 3. סי' שלח, ובכ"י שם הביא בשם הראשונים דאין

בעזרת השם יתברך

ספר
הלנתא רבתי לשבת

אוצר מלוקט מספרי הלכה, שו"ע ונושאי כלים,
ושו"ת מגדולי פוסקים ראשונים עד אחרוני זמנינו
על דין הוצאה וארבע רשויות

הלק
במה יוצאין בשבת
והלכות הוצאה ביו"ט

ועל צבאו ביאור מקיף בשם
מראה זאב
תוכו רצוף אהבה מקור ההלכות וטעמים וקצת הערות

חברתי בעזר החונן לאדם דעת

זאב בראווער
מח"ס סוכת שלם
על הלכות סוכה

פה קרית יואל, מאגרו
שנת ה'תשנ"ב לפ"ג

אנקטמין.

יא אנקטמין, הוא"א כמין חמור שעושים הליצנים, ונראה כרוכב עליו, והוא נושאו והולך ברגליו, אין יוצאין בו שמשוי הוא, ואם יצא בו פטור"י שאין זה דרך הוצאה לרוב בני אדם.

אצול"י טינוף

יב בגד שאינו לובשו דרך מלבוש אסור"א לצאת בו, אא"כ מצילו מצער או כאב, אבל אם לובשו רק שלא יתטנף בגדיו אסור לצאת בו, כגון אשה נדה שקושרת בגד לפניה שלא יתלכלכו בגדיה בדם נדתה, אבל"י אם מתכוון בו כדי להציל"י גופו כגון אשה נדה שנותנת בגד עליה כדי שלא יפול הדם על בשרה ויתייבש ונמצא"י מצערה, הרי זה מלבוש גמור כשאר

מראה זאב

יא א) ש"ע סי' ש"א סע"כ.

ב) רמז"ס פי"ט משנה ה' ע"ו, ושעה"ר סעיף ע"ז, מ"ב סק"ע.

יב א) ש"ע סי' ש"א סעיף י"ג ושעה"ר שם סעיף י', וע"ז סי' ש"ג סק"י, - והיינו אם לוקח תחיפת בגד וכיוצא שלא נעשה מתחלה לכסות אותו חלק מגופו.

ולענין אם חייבים עליו תלוי במחלוקת, להאומרים שמלאכה שאצ"ל"ג חייב עליה, חייב גם כזה, ולהאומרים שמלאכה שאצ"ל"ג פטור עליה, אף כזה פטור ואסור רק מדרבנן (שעה"ר שם).

יג ב) שם בהכ"ל, ובש"ע סי' ש"ג סעיף ע"ו, - ונראה מדין זה מצוה דבגד שאינו לובש דרך מלבוש, תלוי לאיזה כונה לובשו, דאם הוא להצילו מצערו שרי, ואם הוא לאצול"י מטינוף בגדים אסור, אבל בגד שלובש דרך מלבוש שרי בכל גווה אף שמכוון לאצול"י מטינוף בגדים.

יד ג) עיין לקמן באות חולה בשם לב אברהם, ול"א, דכמו דשרי ללאת בדבר שמציל מצער הגוף, ה"ה דשרי ללאת בדבר שצא להציל מצער בושש שלא יבחה צעיני בני אדם, וע"כ אף דבר שצא להציל מטינוף בגדים אסור במקום כשיטנף בגדו יבצייש לילך בו מותר ללאת בו כדי להצילו שלא יבחה לידי ציון.

יד) לכאורה נראה מדין זה ומלשון הראשונים דלא שרי משום אצול"י מטינוף דגופה

מלבושים שהם עשויים לה כעין מלבוש גמור, ואף ש לאשה ליתן בגד על צעיני אם נותנת על ראשה שלא ממילא מטינוף, ואם"י מתענ

רק אם מציל שלא יתייבש על שלא יתלכלך גופה לדכה וי אצל י"ל דזה לאו דוקא רק אם כוננת כזה שלא יתלכ הגוף כיון שאין צא לשמור הגוף שייך לומר דליצטל לגז להשים בגד על הגוף כדי על גופה, - וכ"מ קצת ב כדי לצלוע ליחה של זואו הגוף, מטעם שאין האדם ו דיוצא אשה צמוך שצסנדלה, וי אותה, או להניח מקושי הקרק שרי, וכ"מ קצת צס"י כונת כי להעיר דכל שצא להציל ס"ק מ"ג מצוה צסס הגרש"ז

ה) מג"א ס"ק כ"ג.

ו) רמ"א סעיף י"ד ובמג"ו ומשמע דדוקא בהנחה צעו מלבוש שרי, - ועיין פמ"ג ג"כ קצת מגופה, כמו שה רוב גופה, וכ"כ בשעה"ר מנליה זה - צערה"ש ס לילך בו, אבל אם מכסה אעפ"י שכוונתו גם להציל הג סעיף א' סק"א מה שהארכנו

מלבושים שהם עשויים להגנת הגוף ומותרת לצאת בו אף שאינו עשוי כעין מלבוש גמור, ואף שע"ז ניצלת ממילא מטינוף בגדיה, ולכ"ן אסור לאשה ליתן בגד על צעיפה כדי שלא יטנפו הגשמים את צעיפה, אבל אם נותנת על ראשה שלא יצטרו אותה הגשמים, שרי אף שניצלת ע"ז ממילא מטינוף, ואם מתעטפת בו כדרך מלבוש אפילו חתיכת בגד שרי.

מראה זאב

רק אם מזיל שלא יתייבש עליה הדם ונמלח מזערה, וא"כ משמע דאם מזיל רק שלא יתלכלך גופה לצדה ולא שלא יתייבש לא שרי דאז לא יהי מזערה, אבל י"ל דזה לאו דוקא אלא כל שכונתה כדי שלא יתלכלך גופה שרי, רק אם כונתה צזה שלא יתלכלכו בגדיה לא שרי, דאז לא שייך לומר דליצטל לגבי הגוף כיון שאין צא לשמור על הגוף, אבל אם צא לשמור כדי שלא יתלכלך הגוף שייך לומר דליצטל לגבי הגוף אף שאינו מתייבש על גופה, כמו שמוחר להסים צגד על הגוף כדי שלא ילעטר מהגשמים אף שהמים לא יתייבש על גופה, - וכ"מ ק"ת צ"ס ש"ג סעיף ע"ו דמוחר ללאת צמוך שבאזנה כדי לצלוט ליחה של לוחת האוזן משמע דכל שצא להזיל שלא יתלכלך הגוף, מטעם שאין האדם סובלו השיב כמלעטר ומוחר ללאת צו, וכן קיי"ל דיו"ל אשה צמוך שבסנדלה, ופרש"י צשציל הענוג, והמחירי כי שנותנת המוך לחמם אותה, או להניח מקושי הקרקע, אלמא כל שטושה אותה צשציל שיטמש לצורך גופה שרי, וכ"מ ק"ת צ"ס כונת הלצ סימן י', גם צ"ס סייטתא דשמיא על הש"ע כי להטיר דכל שצא להזיל מטינוף הגוף שרי צכל גווי, גם צש"כ פ' י"ח ס"ק מ"ג מציא צשס הגרש"ז אויערצאך שמתיר צזה.

ה) מג"א ס"ק כ"ג.

ו) רמ"א סעיף י"ד וצמג"א ס"ק כ"ז, ותוס"ש ס"ק ל"ג זכר סתם דעיוף סגי, ומשמע דדוקא צהנחה צעלמא אסור, אבל עיוף על ראשה צלצד כדרך מלבוש שרי, - ועיין פמ"ג מ"ז סק"י דמשמע דכונת המג"א שיהיו מעוטף ג"כ ק"ת מגופה, כמו שהוא דעת הע"ז שם, וצחיי"א כתב שיהי מעוטף רוב גופה, וכ"כ צשעה"ר סעיף י"א. וצשעה"ל ס"ק נ"ז תמה על הצחיי"א מנליה זה - צערה"ש סעיף ס"ו כתב דאם מכסה רק הראש אסור לילך צו, אבל אם מכסה גם על הפנים שהגשמים לא יצטרו אותו מותר אעפ"י שכונתו גם להזיל הכוצע מטינוף, - ועיין צאות מ' סעיף כ"ז, ואות ס' סעיף א' סק"א מה שהארכנו צזה.

הלכתא רבתי לשבת

מ

74 יג אם הדבר שמצילה מטינוף הוא דבוק אל המכנסיים מותרא לאשה לצאת בה.

יד בגדיא שלובשו כדרך מלבוש, אפילו אינו לובשו אלא משום אצולי טינוף, כגון שלובשו מלמעלה על בגדיו שלא יתנפון מותר לצאת בו, לכן מותר ללבוש בגד מפני הגשמים, אף שבלתי זה לא היה הולך בו כגון שהוא בגד עב וגם מאד כשק, אעפ"כ שרי כיון שהוא דרך מלבוש.

טז בגדיא שלובשין ומקשרין אותו סביב הצואר להגין על הרירין שלא ילכלכו המלבוש, אעפ"י שעל הרוב הוא עשוי לנערים שאין בהם חיוב הוצאה, מ"מ עשויה היא לפעמים גם לזקנים ששפתותיהן מתרפטות ואסור לצאת בהם.

L

מראה זאב

יא א כמו דאמרינן צבי"י ש"א סעיף כ"ג דמותר ללכת צמטפתה שמקנחין בו האף אם מחובר לכסותו דצטלה לגבי הצגד, וע"כ גם צזה ע"י הדצק הוי כחפור לצגד וצטל לגבי המכנסיים, אך לריכה להדציק אותו מער"ש דצצת אסור דהוי כחופר, דאיתא צבי"י ש"מ סעיף י"ד המדצק ניירות או עורות, הרי זה תולדות חופר וחייב, וכן להסיר אותו משם אסור דהוי כקורע (ת' צאר משה ח"צ סי' ס"ו).

יד א ש"ע סי' ש"א סעיף י"ד.

ב ש"ע סעיף כ"א.

טז א ערוך ורי"ף ומאירי שבת דף ס"ו צבס יש מפרשים, שמפרשים שזכו פרימי שאסרה הגמרא. - וצ"ל כי דכולהו פרושים של פרומי קיי"ל, וע"כ אסור ללכת צזה צצת, - וה"ה דקטניס שהם בני חינוך אסורים ללכת צו - ועמם האיסור צזה כיון דנעשה לאצולי עינוף ואינו דרך מלבוש דעשוי רק להניחו אלל פיו ואינו מכסה את גופו מאחרייו, ולכן אסור ללכת צו, - וע"כ נראה דאם יש להג"ל צתי זרועות ותוחצ צו ידו דאז לובש אותו כדרך מלבוש אף שנעשה לאצולי מעינוף מותר ללכת צו, דמלבוש גמור אף כשלוצשין אותו משום אצולי עינוף שרי ללכת צו.

11

אות א'

טז לצאת במוך או צמר גפן כפי ט אצולי טינוף - ע"ע כובע גשמים -

יז אצעדה שמניחין בזרוע או בש דבוקה לבשרה, ולא תשמט וח יח אצעדה עשויה כחצי עגול ענ להחזיקא שערותיהן שלא יו הבתולות בחול להסירן בשעת

טז א משום דהוי אצולי עינוף וסי' ש"ג סעיף ע"ו (ת' דברי שלום

יז א ש"ע סי' ש"ג סעיף סס, שכתב דמייירי שמניחה ומהדר מותר ללא חיישינן שתשלוף ותח הוא ג"כ על שוקה, והיש אסורי צרוע.

ח"ל הר"ן שבת דף ס' דלא הוי אצל חי לא מגניא ציה חיי מגולות, אסור ליתן אלעדות צ דילמא שלפא ומחויא לחצירתה, צהכין, ואף הרמב"ם לא הו שהולכות צרועות מכוסות א עכ"ל.

ב דיעב צ' צש"ע צבס יש מ

יח א ואין עשוי לסר אלא שיכולים לקצץ על ידן צהג' ח"ם על ש"ע סי' ש"ו

מד מן לצאת במוך או צמר גפן בפי טבעת כדי שלא יתלכלכו המכנסיים» אסור.

אצולי טינוף - ע"ע כובע גשמים - מטפחת גשמים.

אצעדה

יז אצעדה שמניחין בזרוע או בשוק, מותר» לאשה לצאת בה, והוא שתהא דבוקה לבשרה, ולא תשמט ותפול, ויש מי שאוסר» בשל זרוע.

יח אצעדה עשויה כחצי עגול עם שיניים שנותנות הבתולות בשערות ראשן להחזיק» שערותיהן שלא יתפרדו, (בלע"ז נקרא ריף), אם אין דרך הבתולות בחול להסירן בשעת הלוכן ולהשכיב בה השערות, או שאינן

מראה זאב

מז א) משום דהוי אצולי טינוף ואסור ללאת צו כמ"ש צסי" ש"א סעיף י"ג, וסי' ש"ג סעיף ע"ו (ת' דברי שלום ח"ג סי' פ"ה)

יז א) ש"ע סי' ש"ג סעיף ע"ו. - ועיי"ש צמ"צ סי"ק כ"ג וצב"ל שס, שכתב דמייירי שמניחה ומתדקק על צשרה ולא על הכתונה מלמעלה, וע"כ מותר ללא חיישינן שתשלוף ותחוי דאינה רוצה שיתגלה זרועה, וזה הטעם הוא ג"כ על שוקה, והיש אוסרים ס"ל דדוקא בשוק מקילינן מעטס זה ולא בזרוע.

וח"ל כר"ן שבת דף ס' דלא הותר לילך בהם חלא בדבר דמיגניא ציה אי שלפא, אבל אי לא מגניא ציה חיישינן, והלכך הני נשי דידן דאצלי צזרועות מגולות, אסור ליתן אצטודת צזרועותיהן ללאת לרה"ר, דהא איכא למיחש דילמא שלפא ומחויא לחצירתה, דהא לא מיגניא צגילוי זרועה כיון שאורחה צהכין, ואף הרמב"ם לא התיר צאלעדה חלא כשאין דרכה להראותה שהולכות צזרועות מכוסות אבל צזרועות מגולות לא, וכן פסק מורי עכ"ל.

ב) דיעה צ' צש"ע צשס יש מי שאוסר, וצשעכ"ר לא הביא דיעה זו כלל.

יח א) ואין עשוי לסרוק השערות כי השיניים רחוקים זה מזה, חלא שיכולים לקצץ על ידן קצת השערות שנפרדות אנה ואנה. [ועיי' צהג' ח"ס על ש"ע סי' ש"ג שהתמרמר על מה שצטוב"ר נושאים צנות

את
גלי
בו,
לך
דרך
לא
זרוב
סור
האף
צבגד
דכוי
לדות
סי
פרימי
צצוק
כיון
מכסה
צצחי
צעינוף
ללאת

טז חולה שצריך לישא עמו כים כדי שנוזילת השתן ירד לתוכו, או שירד לתוכו הצואה, יש לצדדא להחיר לילך עם הכיס אף בשוק. L חולה - עיין אות ח' - כפות או חולה - עגלה - תעודת לידה.

מראה זאב

שים לו חולה הלז שצריך ליקח צאמלע דרך חיזה תרופה, דאסור להוליא אותו רה"ר וילך עמו צאופן שלא יניח גופו צרה"ר, ויסמוך על הפוסקים שאין רה"ר צוה"ז, דקשה ליזהר צזה שלא יעמוד צרה"ר, וגם דעת החוס' דצאופן זה שמוליא מרה"י לרה"י דרך רה"ר הוי תולדה דהולאה, וגם דצהרצה מקומות עוזרים ס' רצוא בכל יום, וא"כ הוי רה"ר, ועוד דיש שסוברים דצמעצור ד' אמות צרה"ר א"ל שיהא עקירה והנחה צרה"ר, וא"כ יש צזה צ' איסורי דרבנן הולאה מרה"י לרה"י דרך רה"ר [אפילו להחולקים על החוס' שאין חייבים צאופן זה], וגם משום מעצור ד"א צרה"ר דיש צזה איסור דרבנן [ואפילו בלא עקירה והנחה] - ואפשר שיש צזה הגזירה של מעצור פחות פחות מד"א, [דאס ישכח ויעמוד לפוש ואח"כ יעשה העצרה של ד"א], ואיסור זה לא ראו להתיר אפילו למי שהחשיך לו צדרך, אלא דאס מוליאו שלא כדרכו ששים אותו בצבוע שעל ראשו, או שיחצר זה ע"י שרשרת על הזרוע מותר ללאת צו, כמו דאיתא בכחוצות דף ס' בגונה יונק חלצ צשבת, משום דהוי מפרק כלאתר יד, ויה"נ צזה, אבל אח"כ כתב דאין משס ראיב להג"ל, דשס הביתר הוא דהכו רפואתו, אבל צנידון זה אינו מוכרח לרפואתו ללאת מציתו כדי שיחירו לו איסור הולאה, והרי צשציל מצות מילה לא התירו אפילו הולאה דרבנן כמ"ש צסי' של"א סע"ו, ומשמע שס אפילו צהולאה שלא כדרכה נמי אסור, אבל אפשר דצמקום שאין רה"ר דאורייתא יש להקל צהולאה שלא כדרכו לצורך גדול או ללכת להתפלל.

טז א) דכמו דשרי ללאת צדצר שמליל אותו מצער הגוף, הי"כ אס מליל אותו שלא יענף צגדו ויהי לו ריח רע מהשתן ויהי לו צזיון לילך צין הצריות, דמניעת הצזיון ג"כ שקול כמניעת צער הגוף - ועוד דאס יולא צלי צינור המחוצר אללו יהי לו צער וכאצ הגוף ממה שנתאסף השתן צגופו, וכיון דצא להניל מצער הגוף לכ"ע שרי ואף שצדרך אגצ חושצ ג"כ שצגדו לא יתכלך, אעפ"כ לא נאסר, דלאצולי מעינוף צגד, דאסור זה דוקא כשצא רק משום אצולי עינוף, אבל אס צא להצילו מצער הגוף אז אינו מזיק ה שמליל מעינוף צגדו (עיין צאות אצולי עינוף), - וגם אין איסור משום הולאת השתן המתאסף צכיס, דכיון דאין מעלטל אותו כדרך הולאה, וגם הוא מלאת

דאין לנו
ללמוד
הזכויות
הליכה
ש להקל

צ' איקער
מלאכה
סכנה,
א"כ
צו, וכ'
לידה
תעודה,
זה לילך
בגרוגרת

צו כנ"ל,
כשצריך
ולא
צ"י דרך
צ"י עיין
עירובין
אפילו
אס ס'

ולשימו
יש לילך
סוברים
ולעת
צת אין
ציהמ"ד

שהרצה
יכן למי

שאל"ג, וגם אין חייבין אלא על דבר שכשר להניע ומלניעין כמוהו, ובכאן
 אין דרך בני אדם להניעו, וגם האיש שמוציאו ג"כ אין מלניעו אלא
 שאנוס ללא צו בגלל מחלתו, ולא רק שאין ניחא ליה, אלא שגם פס"ר
 אינו דאפשר שלא יתאסף שתן זכים בזמן הליכתו, ואפילו אם יתאסף אפשר
 שלא יהי כשיעור חיוצי הולאה, וגם דיש ללרף דאין רה"ר צוה"ז, ע"כ
 נראה דמותר ללא צו, - וגם צ"ל לב אברהם ח"א ס' מ"ו דמה
 שמיל את אדם מלער רוחני מצושה יש להחשיב כמו מה שמיל את הגוף
 שלא יער צו גופו ולא יכאז לה כשיחייב, וכעין זה כי צ"ל מגיני
 שלמה שצ"ח דף ס"ד, - וכי דע"כ מותר לנשים לשום מוך כדי להגיל
 אותם מטינוף צגדים כיון שצ"ח להגיל אותה מצושה שלא יהא הולך צגדים
 המטונפים, ויתבייש, - והא דהתוס' חולקים על רש"י צמ"ש דצביל אגולי →
 עינוף צגדים שרי, היינו צאופן שלא אתי לזה שיתראה שהצגד מלוכלך מצחוץ,
 אלא שרונה שאעפ"כ לא יהי מלוכלך הצגד זה אסור, אבל אם מיל
 מטינוף צגדים שלא יתראה מצחוץ ולא תצ"ח שיתבייש, י"ל דגם לתוס' שרי -
 וכי שפ"ז הי' קלח היתר לחולים ללא צכים שמחצרים לגוף כדי שהנראה
 יכנס לתוכו, מעטם שצ"ח להגיל את האדם מטינוף שלא יתלכלך ויתבייש
 ללא צ"ח כן - אבל אפשר דצכים הזה שחשוב ואינו צעל כ"כ לגוף, וגם
 הוא דרך הולאה, ויש חשש דאורייתא למ"ד משאל"ג חייב - מ"מ כיון
 דרוב הפוסקים סוצרים דקיי"ל משאל"ג פטור, וגם שאין לנו רה"ר
 דאורייתא צרוז המקומות יש לצדד להקל כנ"ל - וכי דאף צעת שנתמלאה
 הכיס, וא"כ מעצור את הנראה או את המי רגלים די אמות צרה"ר,
 ומרה"י לרה"ר, וצ"ח לא שייך לומר שצעל לגוף שנעשה שירוקו אותן מהכיס,
 מ"מ דומה למ"ש הט"ז צ"ל שכו"ס סק"צ דאפילו כש"ש הרצה מים
 על צגדיו של אדם מגשמים שירדו עליו דמותר לילך בהם דצ"ח א"א
 לו להמנוע ממנו שהאדם הולך צרה"ר ופתאום צ"ח מער עליו דלא גזרו
 שלא לילך דא"א להיזכר מזה, וא"כ כאן אף שלא נעשה עפל לכיס שרי
 כיון דהוי שלא כדרך הולאה לגבי הנראה, אף אם לגבי כיס נחשב כדרך
 הולאה מותר ללא צו, - ועוד דכאן הוי דבר שאינו כשר להניע ואין
 מלניעין כמוהו, דאין חייבין עליו מה"ת אפילו למ"ד משאל"ג חייב, - ובפרט
 שגדול כבוד הצריות ודוחה איסור דרצנן של הולאה כלאחר יד כמ"ש צ"ח
 לצ"מ מ"ת ח"ה ס' קל"ג צ"ח שנהג ללא חוץ לעירוצ צמטפתח
 אף שכרכה כלאחר ידו, משום דהוי הולאה שלא כדרכה ואינו רק מדרצנן,
 ומשום כה"צ מחירים, וכמה פעמים לריכין לקנח האף שלא יהי נמאס
 צעיני הצריות - וע"כ משום העעמים הנ"ל יש להחיר אפילו צמקום שיש
 חשש רה"ר מה"ת.

L

י"ז חייגר או זקן" או חולה י
 עם מקל אפילו" אינו ק
 ואינו נוטלו אלא להחזיק עצ

י"ז א) ש"ע ס"י ש"א סעיין
 ב) דכיון דאינו יכול לילך צ
 ס"ג.

ג) ולא חיישינן דלמא אתי
 ד) וע"כ זקן ההולך צציתו
 כחו ואינו נוטלו אלא להחזיק
 אסור דהוי המקל אללו כמשו
 ואינו דומה למנעלים שכל גופו
 א"א אין עליהם שם מנעו
 אבל אם הזקין כ"כ דא"י
 כ"ז, תוס"ש ס"ק ל"ח,
 ס"ד, ערה"ש סעיף ע', כה"י
 לאתוי ד"א צרה"ר - ונפ"מ
 גזריה א"י, אבל אם הוא משו
 צצה"ל כחצ צ"ח א"י ד
 שמתחמך עליו הרי זה מש
 צ"ח הלצוה שהוא רק גזירה
 צ"ח מהר"ש ח"ח ס' קכ"ו
 דרצנן אין מתירין צצביל יחיד
 שסוצרים דיש רה"ר צוה"ז -
 תורה וחמיר מהולאה מרה"י
 - ואף דנצטעל לפעמים ל"י
 ומפורש צכחוצות ד"צ או
 לילך צדוחק צלי מקל א"א
 יכול לילך כלל צלי מקל,
 שעתד מחליו דינו כחייגר.

15

Vainfeld, Avraham

ספר

שאלות ותשובות

לב אברהם

חלק א'

כולל תשובות ובירורי הלכות בד' חלקי שו"ע
ובענינים שונים

אשר חנן ה' את עבדו ברוב רחמיו וחסדיו
הצעיר והדל באלפי ישראל
זעירא זמן חבריא

חק' אברהם זיינפעלד

בלאאמו"ר הקדוש ר' יחזקאל שרגא ז"ל הי"ד
בעמ"ח ספר "שובה ישראל" ועוד
חופק"ק מאנסי יצ"ו

הוצאת "קרן ישועה" מאנסי נ. י.
שנת תשל"ז לפ"ק

נדפס בדפוס "בלשן"

משנה ע"ש. והנה אין הספר המוצא צב"ח תח"י לראות
 אם מביא חיוב מקור לדבר זה, אבל בפשטו לפי המצוא
 לעיל י"ע מנין לנו שיהי קשר בין לל"ח חובת להם משנה
 בין לל"ח חובת המול"ח. וש"מ כן בקרבן נתנאל פי ערבי
 פסחים סי' ע"ז אות ה' בשם שו"ת צב"י ע"ש, ולא ביאר
 צדק שום טעם וסברה וז"ל.

וראיתי צב"י ח"ל חזקתם על אר"ח סי' רע"ד שבי' וז"ל:
 ויול"ח ידי חובת להם משנה בשמיטה גם
 שהצרכה של נתיני חינו יול"ח ידי חובתו ומצד צפני עלמו,
 מ"מ מל"ח להם משנה על הצניעה קודם הנחת חבילה
 מהני בכך שליחות ומהני גם קודם נטילת ידים (שהרי
 יכול לצדק המול"ח על פחות מכו"ח בל"ח נטילת ידים)
 ונטילת ידים אינו הפסק ושיך מיכל"ח ונטילת ידים צפ"ט
 אחת עכ"ל. הנה מפורש יול"ח דעתו הק' דאינו לריך לל"ח
 גם בצרכת המול"ח מהבולע וכי"ל, אך מש"כ בגדר הדבר
 שהבולע מול"ח מטעם שליחות לדיוי י"ע חי שייך בחיוב כזה
 לל"ח י"ח ע"י אחר מטעם שליחות, הלא יש חיוב על כל
 אחד לבולע על שתי ככרות, ואיך תחלק פעולה זו לכמה
 בני אדם כאחד. ולא דמי לשמיטה ק"פ, דהתם הרי נשחט
 לכל המנינים בו ויש להם חלק בו, וכן בשאר דברים דמהני
 שליחות הוב הגדר שיעקר קפידת החורה שהדבר תיעשה
 ולא על הגבול ממש שיעשה בעלמו, אבל כחן וכי גדר
 המול"ח שהכבר התבולע אחת משתיים, הלא מפורש אמרו
 חיוב אדם לבולע וכו'. ועי' בספר קובץ שיעורים לנ"ס כתובות
 אות רנ"ג שצ"ח שם עפ"י סי' שו"ת מהר"ח אר"י דמול"ח
 שהעיקר היא תול"ח המול"ח כמו הפרשת תרומה וחלה
 וכן שחיטה קדשים קדושין וגרושין וכו' שייך שליחות, אבל
 מול"ח דהעשיה בעלמו היא גוף המול"ח כמו הפילין ל"ח
 או מל"ח וכיוצא לה מהני שליחות ע"ש. ואי"כ יש להבחין
 במול"ח צניעה להם משנה שח"ל להשיעוה שר"ך לבולע
 שניהם שייך לומר שהחול"ח הוא המול"ח, אבל למאי דק"ל
 שבו"ע חדא עכ"ה העשיה הוב המול"ח ולא שייך שליחות
 בזה. ועי' בספר ראש הברזל סי' ז' דף כ', ועי' בשו"ת בית
 הלוי ח"א סי' ו' שצמ"ח שאף השליח חייב צד, לה שייך
 דין שליחות שיעשה לנורך חבירו ע"ש. ולא מייב"ח לדעת
 בע"ז סי' תרע"ה דלחם משנה דאורייתא וכ"כ בפשיטות
 בערוך השלחן סי' רע"ד ס"א שזכו דין תורה ולא חסמכתא
 ע"ש, וכנראה שכן דעת המנחת יעקב סי' ש"ך המול"ח
 צה"ס אר"ח סי' מ"ז ח"ל שמה"ח אין לריך צ"י שלימות ע"ש.
 ח"ל אפי' לדעת רוב הפוסקים דל"ח ח"ל דרבנן ועי' מג"א
 סי' רנ"ד סק"כ"ג ועי' ספר ירושה פליטה (צודאפסעט
 התש"ו) סי' ז' ג' שהאריך בזה, מ"מ איך תיחם מטעם
 הצניעה החתה לכל המסובים עמו בלי שיהי להם חלק
 בהכבר שח"י שייך לומר שהבולע פועל בשליחותם לבולע
 כבר שלהם וז"ל.

מספר נפשותיכם איש לאשר צאכלו תקחו, ופרש"י כפי
 מנין נפשות שיש לאיש צאכלו תקחו עומר לכל גולגולת.
 וביותר מפורש צרבינו צה"י שם וז"ל: לאשר צאכלו זו אשתו
 שהיא ראויה להיות נמל"ח צאכלו כענין שחוב הנה צאכלו,
 וכתב כל כבודה בת מלך פנימה וגו' ולמד הכתוב דרך
 חסמכתא שחייב אדם צמזמות אשתו וצנו הקטנים, וחו
 שאמר מספר נפשותיכם, כן פירש צרבינו נתנאל ז"ל עכ"ל.
 ועי' עוד צאור החיים הק' על אחר שבי' וא"י לאשר צאכלו
 נתכוון לומר כי מי שיש לו צאכלו איש או אשה שאין
 מזונותיהם עליו והם צמזמותו שגם להם יקח האיש וכו'
 ע"ש. ואי"כ כמו שלקיימת המן לה היה עושה כל אחד בעלמו
 ח"ל איש לאכלו לכל הסמוכים על שלחנו כני"ל, כן החיוב
 של הצניעה על שתי ככרות, נורה המול"ח היא שאחד יאחז
 (שזה נגד המלקט) בשביל כולם, וכולם יול"ח ידי חובתם
 על ידי צניעה אחד, והדבר המל"ח אותם היא עלם היותם
 מסובים על שלחן אחד, אז נעשה הבולע גדר הלוקט
 לכולם כמו שהיה צמ"י, ואין שייכות צו להול"חם בצרכת
 המול"ח כני"ל. ודוגמה למל"ח כזו הוב הדלקת נר חנוכה
 שמדינה הוא איש וציתו וכולם יול"חם צדלקה אחת אף שלא
 שמשו ולא ראו, עי' סי' תרע"ז וצמ"ז סק"ב, ועי' בספר
 העמק שח"ל על השליחות וישלח שליחא כ"ו אות י"ב שבי'
 וז"ל: דבכל המול"ח המעשיות לא מל"ח שיהא אחר מול"חו
 י"ח ח"ל בשמיטה לחוד משום דשומע כעונה וכו' זולת
 צנר חנוכה שכן ה"י התקנה שיוכלו להול"חו זח"י ע"י
 השתתפות או ע"י איש וציתו וצנר אין נפ"מ אי עומד
 ח"ל או לא וכו' ע"ש, וכ"כ בהגהת יד אפרים אר"ח סי'
 תל"ב ע"ש. וכמו כן כחן צל"מ י"ל שזרת המול"ח לח"מ
 לאיש וציתו ח"ל שהלירוף כחן משונה מ"ח וכן העובדה
 שהם מסובין יחד מל"ח כני"ל. ומל"ח צקו"י קטן הנקרא
 הדרת קודש תולדות הגב"ל אבדק"ק אינטערדאס-נאכט
 (ירושלים תש"כ) דף ל"ח שכתב ג"כ שלא ע"י צרכת המול"ח
 מול"חם את המסובים בחובת להם משנה ח"ל רק צא"ח
 שהאחרים חובלים מפרוסת המול"ח של הבולע, ומוכיח שם
 דלפי סדרת בע"ז שלחם משנה הוב דאורייתא, וצרכת
 המול"ח ל"ח רק דרבנן ואיך יתכן שהצרכה שהיא דרבנן
 תועיל להול"ח להם משנה דאורייתא, ח"ל ודאי שלא ע"י
 הצרכה יול"ח ע"ש. והנה אף שלרוב הפוסקים גם לחם
 משנה ל"ח ח"ל דרבנן מ"מ לא נראה כלל שחז"ל יתלו חובת
 לח"מ בצרכת המול"ח ושפיר יול"חם המסובין עלם המול"ח
 אף אם מצרכים המול"ח בעלמם כני"ל. ש"מ צו"ת האלף
 לך שלמה אר"ח סי' קי"ד שדעתו ששום ככלל לא נתחייבו
 צ"מ ע"ש וז"ל.

סימן מו

דאי הול"ח רשאי לצאת בשבת עם כים על בטנו

ב"ה, ו' מנחם אב תשל"ב לפ"ק.

שא"ל, חולה שנעשה לו נחוח רח"ל והוא מול"ח נראה
 מנקב שבצטנו, וע"כ מדביק לבטנו תמיד כים
 של פלסטיוק תחת בגדיו, וכך הוא הולך בשוק, ויש כאלה
 שמוציאים לוחם פטם או פעמים ציוס, רק בשביל הספק
 הולכים עם הכים כל היום, ויש כאלה שמוציאים כל היום
 ממש עיף עיף, מה דינס לילך עם כים כזה צרשות הרבים
 צשבת.

תשובה, לכאורה הלכה צרורה היא צב"י ש"ח סעי'
 י"ג לא יול"ח ח"ל צב"י שש"ח להול"ח מציבתו

והנראה צדק לעי"ד שח"ל שליחות צדק וממול"ח שח"ל
 לא נאמר מל"ח צו יותר מצלוחו, ח"ל מאחר
 דעיקר הלימוד דחייב לבולע על שתי ככרות ילפינן (צשבת
 קי"ז) ממן דכתבו להם משנה, ואיח"ח התם אמר רב אשי
 חזינ"ה ל"י לרב כהנ"ה דנקיט תרתי וצ"ע חדא אמר לקטו
 כתיב, ופרש"י דמשמע אחיזה אבל צניעה לא כתיב משנה
 ע"ש, וכיון דאחיזה הלחם משנה הוב יסודו מלקיימת המן,
 אי"כ מוצן שפיר שאין נורך לכל אחד מהמסובין לחחז
 להם משנה ח"ל אחד אחוז לכולם, ולא מטעם שליחות,
 ח"ל כמו צמ"ן דמפורש בקרא (שמות ע"ז ע"ז) זה הדבר
 אשר לוב ה' לקטו ממנה איש לפי חבלו עמר לגולגולת

17

שלא יעקף זה וכן אשה נדה שקושרת בגד לפניו שלא תחלכלך
 דם נדושה. אסורה ללאת זו אם לא יבא סינר עשוי כעין
 מלבוש אבל אם קושרתו כדי שלא יבא לה הדם ולא תטעור
 מותר ללאת זו עכ"ל. הנה תחילת הסעיף דלא יבא הכז
 בזים וכו' מקורו מגמרא שבת דף י"א ע"ב תנא חדא
 לא יבא הכז בזים ואם יבא פטור אבל אסור ותניא אידך
 לא יבא ואם יבא חייב העטרת, ומסקינן דפליגי במלכה
 שאינה נריכה לגופה אי חייב או פטור, אבל לכו"ע לאזולי
 מעינוף שלא חשבו מלבוש, אלא אדרבה חשבו הולאה כי
 אורחיה לחייבו העטרת ולא כהולאה כלאחר יד עיי"ש בתוס'
 ד"ה כל אזולי. ועל יסוד מסקנה זו הקשו תוס' בדף
 ס"ד ע"ב בד"ה ובמוך שהתקויה לנדחה על פרש"י שכי
 צחותו מקום שיבלע זו הדם ולא יטעפו בגדיה, וז"ל ולא
 נראה דה"כ אזולי מעינוף הוא ומשוי הוא כדאמר ב"ה לכן
 (י"א ע"ב) דכל אזולי טינוף לא חשיב ומשוי הוא לכן
 י"ל שלא יפול על צשרה ותייבש ומנאל מנערה עכ"ל. וכן
 כתבו כמה פוסקים ר"ן המרדכי ועוד כמוצא צ"כ, וכן
 פסק המהר"ר בא"צ ש"ע, וכן לקמן בס"י ש"ג סעי' ט"ו
 בהעתיקו דין המשנה ובמוך שהתקויה לנדחה הוסיף הרמ"א
 שלא יפול דם עליה וינערה, ומקורו מהצ"ח שפסק כפוסקים
 ה"ל ולא כרש"י עיי"ש.

ע

ו

א"ל שניע"ג צהאי דינא שאף שכל הפוסקים העתיקו
 בגבלה זו צמוך לנדחה שרק אם הוא כדי שלא
 יכאוב לה מותר אבל לאזולי מעינוף אסור, עכ"ל כשהשאל
 לנשי דידן מה המכוון בצחות מוך כולן יענו כדי שלא
 יתלכלכו בגדיה וכדי שלא יפול הדם ארצה, ואף אחת מאלף
 לא תאמר אותו הטעם שלא יתייבש הדם ויכאוב לה, וא"כ
 קשה איך שרי למעשה. והנראה צעזעשי"ת לישב שיטת
 רש"י צחותו שצאמת כל הפוסקים יורו לדב"ו, והיינו שדבר
 זה מסתבר מאד שהולאה דבר שאינו מלבוש ואינו משמש
 לצורך הגוף אלא להליל בגדיו מעינוף זהו אסור, אבל אם
 הצורך הוא להאדם הלוצבו שלא יתגרה אם ירוב מנמו
 על הארץ או אם יתלחלו בגדיו מודם מעבר אל עבר
 צודאי מותר, כי מה לי למועט זער גופני שלא יכאוב לה
 כשתייבש, או זער רוחני וצושה גדולה. וכל דבר המאפשר
 לאדם לילך בלי זער יש להחשיב להכשיר. ועיי' מ"ב סק"ח
 שהחיר לנרוך חתוכת בגד על מכתו להגן מנער שלא ישרע
 המכה עיי"ש צ"ס כמה פוסקים. ואין שום מקום צשכל
 לחלק בין זער גופני לרוחני, ועיי' תוס' שבת נ' ע"ב ד"ה
 צשזיל שכי: ואם אין לו זער אלא שמתצביט לילך בין צ"ה
 שרי דאין לך זער גדול מזה עיי"ש. וז"ל עכ"ה שטענת
 תוס' על רש"י היתה לפי הנהוג אז צסדר ההלצה של
 זמניהם שלא היה שום חשש של זיבת הדם לארץ או של
 לנלוך הצגדים מעבר לעבר, ורק לאזולי מעינוף של הצגד
 התחתון עלמו למנוע צורך כיצובו וכדומה, וזה ודאי הולאה
 שלא לצורך האדם כלל אלא לצורך ולהועלת מלבושו שלא
 יתערך כיצוב זה אסור גם לרש"י. ועיי' תוס' לפי הצנתם
 שיטה רש"י שמתיר צורך הצגד מענו שפיר הקשו. אבל
 רש"י י"ל יסבור שאלל הכז שהיא לובן עבט הצדדים שאין
 הצורך רק לאזולי הצגדים מעינוף ועיי' אסור, אבל צדס
 נידחה שהיא אדום יש לחוש לנערה עיי' טינוף צגדיה
 מעבר לעבר כ"ל, ולכן שרי כ"ל. וממילא יולל לנו לתרן
 המנהג של גשו דידן ששפיר דמי להלל מנער צושה וגנאי
 וא"ש. דברים אלו אמרתי משכבר הימים, ועכשיו מלאתי
 צע"ה צבי מגיני שלמה דף ס"ד צתירוך ראשון שהעיר
 ציסוד זה עוד כהלכתה פע"ז בהערות אות עיי"ש. ועוד ראיתי
 צבי שייך ציסור הולאה צדצר שצא לאזולי מעינופה רק
 אם צא להליל על כליו של אדם וכו' אבל כל שצא לאזולי
 מעינופה את גוף האדם עלמו מותר ללאת זו לד"ה. והטעם
 דלא שייך לומר דליבטל לגבי הגוף דבר כאשר אין הוא
 צא לשמור על הגוף אלא על הצגד, וא"כ י"ל שמה שכתוב
 צש"ע סי' ש"א סעי' י"ג לא יבא הכז בזים וכו' שלא
 יעקף זה וכן אשה וכו' שלא תחלכלך אסורה ללאת זו, דר"ל
 דכוונה הש"ע שלא יתלכלכו הצגדים, אבל אם הכוונה
 שלא יתלכלך הגוף צאמת מותר ללאת זו, וכן מלאתי צפרשה
 על העור ס"ק י"ב, והא דשריין להוליא לרי"ה כל שצא לשמור

לעיון טובה צשיטת תוס' דמאי דעתם צמוך
 שהתקויה לנדחה אם כונתה רק לאזולי מעינוף הנה
 חייב העטרת כמו צז צזיסו למ"ד משאל"ג חייב ענה, או
 לא הנה אלא דרבנן. ולכאורה ממה שמדמין מוך לכיס היה
 נראה דעתם ששויס הם, וגם מנדהבו ומשוי הוא משמע
 דהנה דאורייתא כ"ל. אלא דלאחר העיון נראה שח"א
 לומר כן ד"ע טובה צלשון תוס' צקושיהם על רש"י שכי
 כדאמר צפ"ק דכל אזולי טינוף לא חשיב ומשוי הוא, וקשה
 הלא לשון זה היתה הם לפי הנהגה חמינה שלאזולי טינוף
 לא חשיב אורחיה והוא כלאחר יד, ורק דמסקינן דחשיב
 כיס המקבל זיבה לאזולי מעינוף הולאה כאורחיה כמש"כ
 תוס' עלמס שס, וא"כ איך כתבו תוס' דכל אזולי טינוף
 לא חשיב ומשוי הנה. ועכ"ה י"ל שאין כונת תוס' ללמוד
 מדין כיס הכז שיהי גם צמוך ציסורה דאורייתא, אלא
 ללמוד שלאזולי מעינוף אינו עושה היתר גמור שיחשב עיי"ז
 כמלבוש או תכשיט, וזה שפיר לומדים משם גם לפי הנהגה
 חמינה דאזולי מעינוף לא חשיב הולאה כי אורחיה, אבל
 עכ"פ חשיב משוי כלאחר יד ופטור אבל אסור, והטעם לחלק
 בין כיס של צז למוך שהתקויה לנדחה היא, דלעולם היה
 זה חשיב כלאחר יד אלא מנאחר שכים כזה שעושים לצז
 אינו כמו שאר דברי אוננות כגון מנח וקיסם וכו' כמש"כ
 רש"י שם וז"ל דמידי דלאו היינו אורחיה כגון אלו השנוין
 למעלה אין דרך הולאתו אלא ציד אפי' לאומן אלא צשעה
 שהוא רוח להכריז עלמו שהוא אומן, אבל כיס לצז אין
 דרך הולאתו אלא צצן וכו' עיי"ש, ועיי' חשוב הולאה
 בדרכה, אבל מוך שהתקויה לנדחה וכו' אפשר להחליט
 שאין דרך הולאה מוך אלא צצן, אהמה. אלא שעכ"פ
 זה למדו רבותיו צעלי תוס' כיון דחזין שלאזולי מעינוף
 אינו מחשיב כמלבוש יהי אלא כיס של צז אסור הורה
 למ"ד משאל"ג חייב משום דכיס זה אורחיה רק צצכו, וכאן
 צמוך יהי ציסור דרבנן של הולאה כלאחר יד כ"ל, וכיון
 שכן יש מקום לישב שיטה רש"י דס"ל דהן אמת דאזולי
 מעינוף אינו מחשיב להיתר היינו צזיסם של צז דהנה הולאה
 כאורחיה, ועיי' אינו מועיל הנה דאזולי מעינוף להחירו,
 מש"כ צמוך שהתקויה שבלא"ה הנה הולאה לאו כאורחיה,
 שפיר מהני אזולי מעינוף להחשיבו כתכשיט ולהחירו לכתחילה

על גוף האדם, היינו דוקא בדבר שבעל לגבי הגוף, והוא משמש את הגוף בשעת ההולאה לר"ה דל"ב יהי מותר לטעול ממחנה לקנה זה את האף וכי ע"ש. ואם כי עיקר נקודה חידושו שמתיר ללא לאולוי מטינוף הגוף עדיין ל"ע דלא משמע כן מדברי התוס' ויתר הפוסקים, דל"ב למה כהצו שיתייבש הדם ויכתיב לה, הלא די שיעוף גופה, הלא משמע שאם בשביל זה לבד הלא תוכל לרחוץ אח"כ, אין זה הלא תועלת לדת ולא היה מחשיב עדיין את המוך לתכשיע כ"ל. מ"מ דבריו מיוסדים על אלני הסברה הישרה רק לריך להוסיף שיגרום לה צושה וגנאי בשעת ההליכה כאשר כתבנו לעיל.

ועתה נחזה אן מה דקמן בנידון שאלתינו, הלא להנשים האלו ח"ה צום אופן ללא לשוק בלא כים זה ואינו להנילם מטינוף הבגדים בלבד, הלא להנילם מנער גדול וצושה גדולה, וא"כ אף לשיטת התוס' יש להיתר. ואם כי בהשקפה הראשונה נראים הדברים ברורים, ע"כ עדיין לבי נוקפי להחיר, דכן חמת שהתוס' דימו כים של צל למוך וגם צו"ע התיר לא רק מוך שהתקינה לנדחה רק גם בגד שקושרת לפניו, ע"כ לפימשיכ לעיל מסתבר שיש להחמיר יותר בכים שחשוב יותר ואינו בטל כ"כ לגוף וגם הוא דרך הולאתו ויש חשש דאורייתא למ"ד משאל"ג חייב, ואולוי יש לדמותו למכונה שמיטה שחלק ממנו מונה באופן והלקו בכים שיש אסורים להוליתו בשבת, וע"י צו"ע הר לבי ח"ה קע"ד, אבל באמת גם שם יש לדון, דכן חמת שאינו מלבוש אבל אולוי חשוב תכשיע שמועיל להלכות, וע"י צו"ע מנחה יתחק ח"ה ס"י ל"ז שמתיר אם ח"ה לילך זולתו. אבל באמת אינו דומה, ששם רק גורם לו תועלת לדת ואינו בגדר מאפשר הילוכו בשוק כמו כאן דל"ה להם כלל ללא צין צ"ה, וגם שכתן הוא מודבק לגוף ודומה יותר למלבוש, ממילא לרוב הפוסקים דק"ל משאל"ג פטור, וגם שאין לנו רשות הרבים דאורייתא ברוב המקומות יש ללדד להקל כ"ל.

על גוף האדם, היינו דוקא בדבר שבעל לגבי הגוף, והוא משמש את הגוף בשעת ההולאה לר"ה דל"ב יהי מותר לטעול ממחנה לקנה זה את האף וכי ע"ש. ואם כי עיקר נקודה חידושו שמתיר ללא לאולוי מטינוף הגוף עדיין ל"ע דלא משמע כן מדברי התוס' ויתר הפוסקים, דל"ב למה כהצו שיתייבש הדם ויכתיב לה, הלא די שיעוף גופה, הלא משמע שאם בשביל זה לבד הלא תוכל לרחוץ אח"כ, אין זה הלא תועלת לדת ולא היה מחשיב עדיין את המוך לתכשיע כ"ל. מ"מ דבריו מיוסדים על אלני הסברה הישרה רק לריך להוסיף שיגרום לה צושה וגנאי בשעת ההליכה כאשר כתבנו לעיל.

אמנם עדיין יש לדון צעה שנתמלחה הכים שמשעיר ד"ה צ"ה וכשנכנס לבית מכנים לר"ה, ובשנתלח צמוך לנדחה וכים של צל של דנו על הדם או הזיבה שבתוכו י"ל שמה שבעל צו מהדס או הזיבה הוח דבר מיעוט כמו גשמים היורדים דשרי ללכת משום דהוח דבר מיעוט כמבואר בס"י שכ"ז סעי' ז, וע"ש צמ"צ בשם הפרי מגדים דמתיר דוח שלל כדרך הולאה ואין מנאי שיביי בהם שיעור הולאה המים שיתחייב בהן לא גזרו ע"ש, או כמשיכ צו"ע הר לבי חל"ה ס"י קל"ז שהגשמים שנבלעים בצדו צטלים אל הבגד כמו שהכלי עפלה למה שכתוב ע"ש שתייר קושיה הע"ז סק"צ שם, אבל כאן הלא נתמלחה הכים ואינו נבלע בתוכו וא"ך נתיר ללא כן. אולם לפי משיכ הע"ז שם בסק"צ שאפי' ציש הרבה מים על האדם נמטר שרי מטעם, דצ"ה ח"ה לו להונע ממנו שהאדם הולך צ"ה ופתאום צה מטר עליו לא גזרו וכי כאן ח"ה להורר כל"ה, ולדידי' אפי' באופן שאינם נעשים עפלים לבגדים שרי, וע"י צ"ה הגר"ה דמשמע מהתוס' שגם צמים הרבה שרי וכה"ל, ו"ל דמתיר דלא הוח הלא דרבנן דאין זה דרך הולאה לא גזרו צכה"ה, ח"כ ה"ה והוא העטם צעניינו מאחר דלגבי הולאה הוח שלל כדרך הולאתו אף אם לגבי הכים נחשב חלל הדם כזה דרך הולאתו כ"ל, וא"כ מאחר שפתאום צה לו לא גזרו רבנן כ"ל. ואף באלו האששים שמוציין טיף טיף בכל זמן ע"כ יש ללדד לקולא שכאן יש קולא עוד מלד אחר יותר מצמי גשמים דהוח דבר שאינו כשר להניע ואין מלניעין

סימן מז

בענין הוצאת בגדים מן ה"דריער" בשבת

שאלה, בגדים לחים שנתנו בערב שבת לפני צין השמשות צמכות-צבוש הנקרא דרייער צל"ע, וגמרו צשי"ק אם מותר לטעל אח"כ ולהשתמש בהם.

תשובה, הנה צהיו צין השמשות רעובים מאד באופן שצטלטולס יצוא לידו סחוטת לכאורה נעשים מוקלה לכל השבת דמנו דאתקל"ה לבי"ש אתקל"ה לכולל יומא כמו ש"י צמ"צ ס"י ש"ח ס"ק ס"ג ע"י הרמ"ה ס"י ש"ה סעי' מ"ז ע"ש. חמת נראה פשוט דכ"ז באופן שחלו ליצבו צחמה וכדומה דהוח בגמרו צידי שמים כמו גרוגרות ולמקום צס"י ש"י ס"ג דדחו צידים ולא חזו ע"ש, אבל צכניחם צמכונה שדולאי כשועצור השעה יתיבשו הוח גמרו ציד הדס ואינו מוקלה, וכמ"ש שם צמ"צ סק"ע ח"ל: כהצו הפוסקים חמתו אמרין דאתקל"ה לצין השמשות דוקא דברים שגמרו צידי שמים כגון גרוגרות ולמקום דאין נגמרין הלא ע"י חוס החמה ושמה יהי יוס עין ששבת ואסח דעתיה מנייחו אבל דבר שנגמר צידי הדס כגון חמרים שנתן עליהן מים צע"ש אף דולאי אינם רחיים צצין השמשות לא החמרים ולא המים דהא לא קלעו עטם החמרים שיכו ראוין לשתיה וגם החמרים לע"ע לא חזוין אפי"ה לא חסה דעתיה מנייחו על יוס השבת שיחא מוקלה מחמת זה דהא צידי להשתותן עד למחר שילקטו עטם החמרים עכ"ל. והנה דברים חלו אף שכחוצים לענין מוקלה מחמת עצמו שצמרו צידי הדס לא חמרין מייגו דאתקל"ה כ"ל, מ"מ ר"ל דעטם זה מועיל אף לגבי מוקלה מחמת חוסר כמו הנה צעניינו שבהכסים חלו מוקלים לא רק מחמת עצמן שבין השמשות לא היו רחיים ללבוש, הלא גם מחמת חוסר שהיו חסורים צלטול מחשש סחיתה כ"ל, והוא דחאם צידים שכבסן, דל"ה צולאי כשנחלק ממנו המוקלה מותר לעלעלו ול"ה מייגו דאתקל"ה כמבואר צשו"ע ס"י ש"י ס"י ד' ע"ש, הלא אף צדהאם צידי, מ"מ צמקום דגמרו צידי הדס ג"כ מותר כמו פירות שגדלו כל זרכס והיו מהוצרים צין השמשות ויש לו חולק צהוך ציתו דמותרים

בן שדה
קבל
תורה
מבית

ספר
ט"ל מלאכות
חלק ב'

הלכות מבוארים, על ט"ל מלאכות שבת
נאמרים, אוהב ד' שערי ציון בשערים, אשר
הלכותיה תלויות כהררים, מדברי ש"ס
ראשונים ואחרונים, ועד השולחן ערוך ונושאי
כליו מחוברים, ואתו עמו דעת גדולי
האחרונים, בהלכתא רבתא לשבתא

בעזרתו יתברך שמו ויתעלה ע"י
חיים קלמן גוטמאן

שנת
תשס"ד
לפ"ק

ובשו"ע התניא (ס"ז וסל"ד) כתב ליישב דעת המג"א בטוב טעם, וזה תו"ד בדבדבר חשוב שאינו מבטלה להשתמשות זה בלבד, כגון מטבע דרק לפי שעה משתמש על ידו ליתנו על המכה ואינו מבטלה להמכה, חשיב ולא בטלי אל המכה להקרא שם מלבוש אלא אם כן יש בו צורך לרפואה, דאז בטלי להמכה אף שהוא דבר חשוב, וכל שאינו מרפא אסור לצאת בו, ואתיא לשון המחבר בסעיף כ"ח "וגם הוא מרפא" כפשטיה וכפירוש המג"א, וא"צ לדחוק כמו שכתב האלי" רבה דמרפא לאו דווקא, דהא מיירי במטבע שהוא חשוב. אבל בסמרטוט על המכה כיון דלא חשיב "ומבטלה" להמכה, והיינו דאחר שאינו צריך לו עוד להמכה הרי הוא משליכו לארץ וזורקו [וכדמשמע במג"א (ס"ק ל"ב) דזהו גדר דבר שאינו חשוב], אז בטלי אל המכה אף במה שמצילו מצער לבד, ומותר לצאת בה עכתו"ד. ולפי זה מיושב דינא דמוך שהתקינה לנדתה דמותר לצאת בה אף שאינו רק מציל מצער, וכן מה שכתב המג"א להתיר לצאת בסמרטוט שעל המכה, וא"צ לדחוק דמיירי דיש לו רטיה שמרפא וכמו שכתב המחצית השקל, אלא אפילו ליכא רטיה מותר לצאת בה אף שאינו אלא מציל מצער, כיון שהם דברים שאינם חשובים בטלי להמכה.

וע"ז דרך זה ביאר גם בפמ"ג (א"ל ס"ק מ"א) אלא שסיים בדבריו דמ"מ עדיין קשה דברי המג"א (ס"ק כ"ג) שכתב דמותר אשה לצאת בחתיכת בגד על צעיפה, אם נותנת להצילה מצער גשמים, ולכאורה כיון דחתיכת בגד הוא דבר חשוב שאינו מיחדו לצורך זה, וא"כ לא סגי בזה שמציל מצער, ואמאי כתב המג"א להתיר. והניחו הפמ"ג בצ"ע.

ונראה דאפילו לדרך זה יודה המג"א להתיר אם מייחד בגד להשתמשות זו

שילבישו להציל מצער, אף שאינו זורקו ומשליכו אח"כ, סוף סוף שייך לומר שמבטלן לאותו השתמשות, ובטלי אל הגוף כשמציל מצער, רק בחתיכת בגד שמיוחד ללבישה גמורה, ואינו מייחדו לכך ליתנו על המכה או על צעיפה להציל מצער, בבגד כזה אסור כיון שהוא דבר חשוב אינו בטל להגוף, אם אינו לובשו דרך מלבוש על חלק מחלקי הגוף.

אצול"י טינוף וגדר צער

7 (1) **נתבאר** דמותר לצאת בבגד אף בשאינה לובשות כדרך מלבוש, אם מצלת מצער, ומהאי טעמא קיי"ל (ס"ג ס"ג) דמותר לאשה לצאת במוך שהתקינה לנדתה, אם לובשת כן להציל מצער, וביאר המחבר דהיינו דוקא אם כוונתה בלבישתה כדי שלא יפול הדם על בשרה "ויכאב לה הדם ולא תצטער" (ל' סו"ע), אבל אם כוונתה בלבישתה כדי להציל שלא תתלכלך, אסור לצאת בה אם אינה לובשת כדרך מלבוש גמור ע"כ (וע"ז לעיל אות ז'). והטעם דדוקא אם מצלת מצער בטלי אל האדם וכנ"ל, אבל אם אינו אלא אצול"י טינוף לא בטלי וחשיבי משוי.

וביאר גדר החילוק בין כוונה להציל מצער, לאצול"י טינוף, ראיתי שהאריך בזה בשו"ת כוונת הלב (ס"י י') ותוכן דבריו, דוודאי דמה שכתב המחבר דאם יפול הדם על בשרה "ויכאב לה" הוא לאו דווקא, אלא כל שיצטער בזה שיפול על בשרה, דהיינו כגון אם היא מקפדת על נקיות גופה, ותצטער אם גופה מתלכלך, חשיבי נמי הצלה מצער ומותרת לצאת בה אף אם ליכא חשש שיכאב לה גופה, וראיה לזה דהלא כתב המג"א (ס"ק כ"ג) הנ"ל להתיר לאשה לצאת בחתיכת בגד על צעיפה, אע"פ דהרמ"א אוסר לצאת כך דאין זה דרך מלבוש, מ"מ אם מתכוונת בו שלא ירדו גשמים על בשרה ויצערנה מותרת, אלמא דחשיבי

כבגד כיון דמציל מצע הגשמים ויכאב לה, מצערת אותה כשיפול וא"כ ה"ה נמי בכוונת בשרה מדם נידתה, וכן באם לובשת שלא תו כוונתה רק להציל חשיבי אלא אצול"י והוי משוי, וכן נראה (ס"א)

מוך לב"ו
וע"ז פי זה נראה י בהמוך שנותנין בו טיפות חלב הנוטן דאם נותנת המוך רק לצאת בה, אבל א והליחות של טיפי ו ומותרת לצאת בה, שחוששת שתתייבש בגדיה אל

מוך בו
והנה כתב המחבר וכו' ובמוך ה ומקורו במשנה במכ (ד"ה צמון) במוך שב של צוא

ומבואר דדוקא באוזן, מ אינה מהודק אסו בתחיבה בעומק הא שמא יפול המוך וא הרבים (שו"ע המניא) האחרונים [שו"ת כ כוונת הלב (ס"י י')]

כבגד כיון דמציל מצער, אף דוודאי לא יתייבש הגשמים ויכאב לה, ועכ"ח דכל דבר שהוא מצערת אותה כשיפול על בשרה חשיבי צער, וא"כ ה"ה נמי בכוונתה להציל מצער טינוף בשרה מדם נידתה, ומה שכתב המחבר לאסור באם לובשת שלא תתלכלך, היינו דווקא אם כוונתה רק להציל מטינוף בגדיה, אזי לא חשיבי אלא אצולי טינוף ולא בטלי אל הגוף והוי משוי, וכן נראה מדברי שו"ע התניא (סס ס"א) עכתו"ד.

מוך לבלוע חלב האשה

וע"ז פי זה נראה לדינא אם מותרת לצאת בהמוך שנותנין אצל הדדין כדי שיבלעו בו טיפות חלב הנוטפים, דתליא בחילוק הנ"ל, דאם נותנת המוך רק שלא יתנפו בגדיה, אסור לצאת בהו, אבל אם יש לה צער מהטינוף והליחות של טיפי החלב, חשיבי אצולי צער ומותרת לצאת בה, וכל שכן אם נותנת מפני שחוששת שתתייבש שם טיפי החלב וידבק בגדיה אל בשרה ויצערנה.

מוך באוזן (וואטיט)

והנה כתב המחבר (סי' ע"ג סעיף ט"ו) יוצאת וכו' ובמוך הקשור ומהודק באזנה ע"כ, ומקורו במשנה במס' שבת (ס"ד ע"ג) ופירש"י (ד"ה נמוך) במוך שבאזנה, שנותנת לבלוע ליחה של צואת האוזן. ע"כ.

ומבואר דדוקא אם הוא קשור ומהודק באוזן, מותרת לצאת בה, אבל אם אינה מהודק אסורה לצאת בהו ולא סגי בתחיבה בעומק האוזן לחוד, והטעם דחיישינן שמא יפול המוך ואתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים (שו"ע המניא סס ס"א), ואולם כבר ביארו האחרונים [שו"ת מהרש"ג (מ"צ סי' קכ"ו) שו"ת כוונת הלב (סי' י')] לחלק דדוקא במוך שבאזנה

הוא דבעינן שיהא קשור ומהודק, דמיירי בנתנה שם המוך כדי לבלוע ליחות האוזן הנזול ולא יפול על בשר ויצערה, וכנ"ל מפירש"י, דאכתי אין לה צער, רק חוששת שמא תבא לידי צער, ומשום הכי יש לחשוש שאם יפול המוך לא תמהר להחזיר את המוך לתוך האוזן, כיון דכעת אין לה צער, ואתי לאתויי ד' אמות. אבל מי שיש לו כבר חולי או כאב אזניים, ומפני זה נותן במוך באוזן, אז אין לחוש שמא לא יחזירנו תיכף כשיפול, כיון שכבר יש לו צער, בכהאי גוונא סגי במוך תחוב בעומק האוזן אפילו בלא קשירה.

ופשוט דהוא הדין באיש שנותן מוך (וואטיט) באוזן שלא ישלוט קרירות בהאזניים, או שכואב לו האזניים, דחשיבי כל זה הצלה מצער, ומותר לצאת בהו אף שאינה קשור באזניו, כיון שיש לו כבר הצער, בוודאי דאם יפול יחזירו מיד.

מוך במנעל ובסנדל

עוד כתב שם המחבר וז"ל יוצאת וכו' ובמוך שבסנדלה (שהיא פתוחה מאחוריו) הקשור בסנדלה, ובסנדל ומנעל הסתומים מכל צד (כמו מנעלים שלנו) אפילו אינו קשור מותר עכ"ל. והטעם משום דכשהם סתומים מכל צד, לא חיישינן דילמא אתי לאתויי (שו"ע המניא סס).

ובזנות נתינת המוך בסנדל ובמנעל פי' רש"י (סס ס"ד ע"ג ד"ה שנסנדלה) כדי שיתענג בהילוכה ע"כ. וברע"ב (סס) פירש שלא יזיק הסנדל לכף רגלה ע"כ. וביאר בשו"ע התניא (סס) דלהכי מותר לצאת בהו, מפני שמוך זה הוא לה כמו תכשיט ומלבוש, שהרי הוא משמש להנאת גופה, כמו שאר מלבושים עכ"ל. ויובן על דרך שביארנו דכל שהיא

למה לא יצא בו אע"פ
 6 לפי שקב זה אין עליו
 עור כמו שיתבאר בסי'
 עליו כמו שיתבאר שני
 חוששין שמא ישמט מ'
 ממנו ג"כ למעלה מן
 שלא יוכל להשמט ממ'
 אינו מחופה עור כלל
 אע"פ שאינו יכול לה'
 המחופים עור שקורין
 שהרגל נכנסת בעור
 להחמיר שלא לצאת בו

1 ג' קיטע בשתי רגליו
 או של עץ לאורך ע'
 וכווצו גידי שוקיו וארכ'
 ויושב עליו וכשהוא מז'
 לפניו וחוזר ונח על אד'
 רגליו התלויים שכשהוא
 קרקע גבוה אבל רוב פ'
 שהם תלויים ואינם מונח
 שמאחוריו ובספסלים ע'
 גופו נסמך עליהם) ו'
 אבל אם אפשר לו לילן
 יותר ולא יפול וכן זקן
 לצאת בו בשבת אפילו
 מקל אם כן אין צריך ז'
 ליפול הרי זה כמשוי

רגלו דאפילו במקל החיגר כתב
 שצורך הילוכו הוא שרי ואין הטע'
 לילך בענין אחר הרי כל סמיכת
 לענין שבת וא"כ הוא הדין במנע'
 כרגלים דמו ליה אלא כמנעלים ד'
 להחיר במחופה עור משום דאף
 דאף מנעל אסור משום דילמא מיי'
 הכיאלו המג"א"י והחס מייירי ש'
 רחב על רגלו שהחפיו הוא מלמנ'
 שכתב דאילו מחופה אסור מדאו

(1) להחזיק בו. עיין ט"ז 501
 של זקנים והחס פירש ט"ז 521 ד

(41) סי' ה' (42) סי' ז' (43) שבת ס'
 (49) שבת פ"ט ה"ט (50) כ

שאר כל אדם לתחוב בהם לעולם וואף הוא אינו תוחב שם אלא לסימן שיכירנו כל
 רואיהו שהוא חייט וכן הנגר שנותן קיסם באזנו לסימן וכן הסורק שנותן משיחו בצווארו
 לסימן וכן כל שאר אומנים שנותנים דבר מאומנתם לסימן לא יצאו בהם בשבת ואם יצאו
 פטורין שאין זו הוצאה כדרכה כיון ששאר כל אדם אינן מוציאים כן ואף האומנים אין
 דרכם להוציא בענין זה אלא בשעה שרוצים להכריז על עצמם שהם אומנים ולא בשאר
 פעמים:

י' לא יצא הזב בכיס שעושה להצילו מזיבתו שלא יטנף בה בגדיו ואם יצא חייב
 להאומרים שמלאכה שאינה צריכה לגופה י חייב עליה אבל להאומרים שמלאכה שאינה
 צריכה לגופה פטור עליה כמו שנתבאר בסי' רע"ח (סעיף ה') אף זה פטור לפי שאינו צריך
 כלל לגוף הכיס שמוציאו ואין לו חפץ בגופו אלא שיצילנו מזיבתו ל' אבל מכל מקום אסור
 מדברי סופרים כשאר מלאכה שאינה צריכה לגופה וכן אשה נדה המקשרת בגד לפניה
 שלא תלכלך בגדיה בדם נדוטה אסורה לצאת בו י אלא אם כן הוא סינר עשוי כעין מלבוש
 ס מלפניה ומלאחריה כמו מכנסיים שלובשים לצניעות אבל אם הוא מלאחריה בלבד אלא
 שקושרתו ברצועות לפניו אין זה דרך מלבוש ואסור במה דברים אמורים כשמתכוונת
 בבגד זה להציל מטינוף בלבד שאז אינו נחשב למלבוש אלא אם כן עשוי כעין מלבוש
 גמור ו אבל אם מתכוונת בו להציל גופה מצער דהיינו שלא יפול הדם על בשרה ויחייב
 שם ונמצא מצערה הרי נעשה בגד זה מלבוש גמור כשאר מלבושים שהם עשויים להגנת
 הגוף ומותרת לצאת בו אף שאינו עשוי כעין מלבוש גמור:

יא * פ' אסור לאשה ליתן בגד על צעיפה מפני הגשמים שלא ילכלכו הצעיף שכיון
 שמתכוונת בו להציל מטינוף אינו נחשב למלבוש י אבל אם מתכוונת שלא ירדו
 הגשמים על בשרה ויצעורה מותרת לפרוס בגד על ראשה אע"פ שעל ידי זה ניצול הצעיף
 ג"כ מטינוף ק ואף כשמתכוונת בו להציל מטינוף בלבד אם אינו מונח על ראשה בלבד
 אלא היא מתעטפת בו ג"כ רוב גופה כדרך מלבוש ואע"פ שהוא בגד עב וגס שאינו ראוי
 לה ולא היתה מתעטפת בו בלא הגשמים מותרת לצאת בו אפילו הוא שק ויריעה וחמילה (פירוש מיני
 בגדים גסים) וכן באיש וכל שכן שמותר לאיש ליתן כובע על גבי כובע שעל ראשו מפני הגשמים כיון
 שהוא דרך מלבוש ובלבד שיהיה עמוק על ראשו כמו שיתבאר:

יב ר' אין הקיטע שנקטעו רגליו יוצא בקב שלו ש דהיינו שעושה כמין דפוס של רגל וחוקק בו
 מעט לשום ראש שוקו בתוכו ואין עושה קב זה כדי להלך בו ש שהרי עכ"פ צריך הוא
 למקלו ומותר לו לצאת במקלו כמו שיתבאר הואיל והוא צורך הילוכו אלא עשיית קב זה הוא
 בשביל שלא יהא נראה כחסר רגל אלא נכה רגל (ה) לפיכך כיון שאינו צורך הילוכו (הרי הוא
 משוי) ואסור לצאת בו (ואף שכל דבר שיש עליו תורת מלבוש מותר ללבושו ולצאת בו אף
 שאינו צריך ללבושו לצורך הליכתו אלא לצורך אחר וא"כ הוא הדין קב זה שהוא מנעל שלו
 למה

קונטרס אחרון

(ה) לפיכך כיון כו'. עיין ב"י שהעמיק לשון רש"י דמשוי הוא וכ"מ בש"ע²² כמ"ס האליה זוטא³³ ואף שהמסופות³⁴ ור"ן³⁵
 לא כתבו כן משום דמסקינן בפרק נמרה דיומא³⁶ לכת"ע מנעל הוא מכל מקום אגן לא קי"ל הכי אלא כרי"ף³⁷ שהחיר ביום
 הכיפורים אפילו במנעל של עץ כמו שיתבאר בס' מרי"ד ע"ש ב"י והטעם פירש הרמב"ן שס"ב דכ"ע היינו ר' מאיר ור' יוסי אגל
 רבנן פליגי דלאו מנעל הוא וע"ש בר"ן³⁸ דאפ"ה מותר ללכת בהם לנשות הרבים ביום הכיפורים ושאר שבתות אין היתר לפי טעמו
 וכאן פסק (במג"א) [גרמ"א סט"ז] להקל והוא מרבינו ירוחם³⁹ שכתב שאין המנהג כהאוסרים וז"ע דרבינו ירוחם אזיל לטעמיה דגב'
 יום הכיפורים כתב שהמנהג להחמיר במנעל של עץ כמ"ס ב"י שם בשמו והא"ן נקטינן קולי דסתרי אהדדי כמבואר בפרק נמרה
 דיומא⁴⁰ שהקשו משבת ליום הכיפורים וז"ל דס"ל להב"י ורמ"א דע"כ לא הקשו צנמרא משבת ליום הכיפורים אלא מקטע לר' יוסי
 דע"כ ס"ל דאין שם מנעל עליו דל"כ לא ליחמר אף ש"כ להילוכו אלא שלא יראה חסר רגל דכל דבר שיש עליו שם מלבוש או
 חכשית מותר ללבושו או להתקטע בו אפילו לאזולי מטינוף דלא חשיב כלל אגל כשאין עליו שם מנעל של עץ בעלמא הוא ואינו חכשית כלל
 שאין מתקטעין צנמרא עץ אגל מי שאינו קיטע אף שאין עליו תורת מנעל כיון שהרגל נכנסת בו והלך בו שרי דמלבוש שלו הוא לכף
 (32) סעיף ט"ז (33) ס"ק ט"ז (34) ס"ה ע"ב ד"ה קיטע (35) ל' ע"א ד"ה ור"י (36) ע"ח ע"ב (37) יומא ב' ע"א (38) ב' ע"א
 (39) ב' ע"ב ד"ה ומיהו (40):

ש"מ ה"ב
 ד"ז ה"ג
 518 ו"ג